

ARNHEIÐUR GÍGJA GUÐMUNDSDÓTTIR

GILDI STARFA – RAUNFÆRNIMAT BANKAMANNA

RAUNFÆRNIMAT – TIL HVERS?

Verkefnið Gildi starfa, raunfærnimat bankamanna, byggist á Leonardo-verkefninu Value of Work (VOW) sem sex Evrópulönd tóku þátt í á árunum 2005–2007 undir stjórn Fræðslumiðstöðvar atvinnulífsins. Unnið var með mat á raunfærni fyrir þjónustufulltrúa í bönkum og þróuð evrópsk viðmið og tæki til matsins. Markmið verkefnisins var að þróa aðferð til að auðvelda einstaklingum með litla formlega menntun að þróa færni sína og opna leiðir að menntun og þjálfun og tryggja stöðu sína á vinnumarkaðnum. Markhópur þessa verkefnis eru starfsmenn fjármálafyrirtækja, þjónustufulltrúar og nú síðast gjaldkerar sem ekki hafa lokið formlegri framhaldsskólamenntun.

FERLIÐ

Eins og áður segir fæst verkefnið við mat á raunfærni. Þegar talað er um raunfærni er átt við þá færni sem aflað hefur verið með ýmsum hætti: á vinnustað, með formlegu og óformlegu námi og í daglegu lífi, s.s. félagsstörfum og fjölskyldulífi.

Í fáum orðum þá felst raunfærnimatsferlið í: viðtölum við náms- og starfsráðgjafa og fagaðila, gerð færnimöppu, sjálfsmati, mati og viðtölum yfirmanna við þátttakendur og lausn raundæma að viðstöddum tveimur matsaðilum. Náms- og starfsráðgjafar fylgja einstaklingnum í raunfærnimatsferlinu frá upphafi til enda. Tilgangur ráðgjafarinnar er m.a. að aðstoða fólk við að skoða náms- og starfsferilinn, taka saman færni sína og reynslu svo hver og einn læri að þekkja sjálfan sig betur og átti sig á eigin styrkleikum. Í matinu er unnið út frá tíu viðmiðum um færni í starfi þjónustufulltrúa sem unnin voru í þróunarverkefninu. Markmiðið er að þátttakendur fái tækifæri til draga fram raunfærni sína og fá hana metna og viðurkennda og ekki síður að gera hana sýnilega þeim sjálfum og hagsmunaaðilum. Ekki fer fram formlegt mat til eininga á móti námskrá eins og t.d. er gert í raunfærnimati í löggiltum iðngreinum. Engu að síður er möguleiki á að niðurstaðan verði til þess að einstaklingur fái metnar einingar til formlegs náms og /eða hann styrki stöðu sína í starfi.

Í janúar 2008 hófst samstarf Mímis-símenntunar, Samtaka starfsmanna fjármálafyrirtækja, Fræðslumiðstöðvar

atvinnulífsins og bankastofnana um áframhaldandi vinnu við mat á raunfærni bankamanna. Yfirmatsaðili er Hrefna S. Briem, forstöðumaður B.Sc.-náms í viðskiptafræði við HR. Mímir hefur séð um framkvæmd verkefnisins og náms- og starfsráðgjöf við þátttakendur.

Alls hafa þrjár hópar þjónustufulltrúa lokið verkefninu hjá Mími, samtals 60 manns. Nú á haustdögum eru 17 gjaldkerar þátttakendur í raunfærnimatsverkefninu. Að því loknu hafa 96 einstaklingar farið í gegnum raunfærnimatsferlið að þeim 19 meðtöldum sem luku þróunarverkefninu 2007.

Arnheiður Gígja Guðmundsdóttir

REYNSLA AF VERKEFNINU

Reynsla þátttakenda hefur verið mjög hvetjandi fyrir alla sem koma að þessu starfi. Í viðtölum við þátttakendur hafa margir lýst því hvernig sjálfstraust þeirra eykst „bara við það að gera færnimöppuna“ eins og það er gjarnan orðað og einnig við að fá þá hvatningu sem veitt er í ferlinu. Fólk áttar sig á að það hefur áorkað mörgu á lífsleiðinni þó því finnist það ekki í upphafi ferilsins. Bankastarfsmenn hafa margir sótt fjölda námskeiða, sinnt trúnaðarstörfum o.fl. í gegnum tíðina þó einstaklingar hafi ekki formlegt próf upp á vasann.

Einn þátttakenda sagði frá því að hún hefði loksins átt að sig á mikilvægi þess að eiga staðfestingu á námskeiðum til að setja í færnimöppuna. Hún fór á langbráð námskeið og sagðist hafa óskað sérstaklega eftir að fá staðfestingu í lokin. Hún sagði að áður hefði hún í fyrsta lagi ekki þorað að óska eftir staðfestingarplaggi og í öðru lagi hefði henni ekki þótt það skipta neinu máli að fá staðfestinguna.

Það er ljóst að með því að taka saman öll þau gögn sem staðfesta þátttöku viðkomandi, auk þess að skrá færni sína og reynslu í lífi og starfi, öðlast einstaklingur meiri trú á sjálfum sér og fær betri yfirsýn yfir allt sem hann hefur tekið sér fyrir hendur.

Væntingar margra, sem hafa tekið þátt í raunfærnimat-

inu, hafa snúist um að fá mat á stöðu sinni og skoða möguleika á því að fara í meira nám. Í upphafi tala þátttakendur gjarnan um að þeir hafi ekkert gert, „bara unnið í banka“ í mörg ár og ekkert menntað sig. Einnig tala þeir um að hafa byrjað í framhaldsskóla og svo hætt, t.d. vegna barneigna eða fengið góða vinnu og hafa svo aldrei komið sér af stað aftur. Margir þeirra stefna á að fara í meira nám og flestir hafa talað um að byrja á að styrkja stöðu sína með því að taka framhaldsskólaáfangu og halda svo áfram. Sumum finnst þeir verði að ljúka stúdentsprófi því að það hafi alltaf verið markmiðið. Í ferlinu hefur þetta viðhorf breyst hjá nokkrum þar sem þeir átta sig betur á hversu fjölbreyttir námsmöguleikar eru fyrir hendi í framhaldsskólum, háskólum og hjá ýmsum fræðsluaðilum í dag og ekki lengur endilega þörf á að hafa hefðbundið stúdentspróf.

Náms- og starfsráðgjafar hafa aðstoðað þátttakendur við að finna nám og leiðir sem vekja áhuga þeirra og margir hafa haldið áfram námi. Á vorönn 2008 voru til að mynda fimm konur frá sama fjármálafyrirtæki. Fjórar héldu áfram í nám, t.d. í framhaldsskólum, með það fyrir augum að styrkja stöðuna betur og undirbúa sig fyrir frekara nám. Ein fór með möppuna sína í Menntaskólann við Hamrahlíð og fékk 14 einingar metnar og hóf þar fullt nám í öldungadeild í kjölfarið. Önnur fór með pappírana sína fyrir matsnefnd Fjölbautarskólans í Breiðholti til að vita hvað hún ætti eftir í stúdentsprófi og fór líka á fullt að safna þeim einingum sem á vantaði.

Nokkrir þátttakendur hafa átt þess kost að hefja nám í Háskólanum í Reykjavík, t.d. með því að bæta við sig nokkrum einingum í stærðfræði og ensku. Tveir hafa nú þegar byrjað í námi í viðskiptafræði í HR og gengur námið vel að þeirra sögn. Að auki má nefna að ein stúlka úr hópnum vorið 2009, sem var komin með allmargar einingar til stúdentsprófs, sagði að ferlið hefði orðið til þess að hún hóf nám á ný og stefnir nú á viðskiptafræði við Háskóla Íslands.

Í hópnum vorið 2008 var tveimur konum sagt upp störfum meðan ferlið var í gangi. Það var vitaskuld mikið áfall fyrir þær en báðar töluðu þær um að það væri gott að vera í þessu verkefni fyrst svona fór og fá þann stuðning sem þær gátu fengið með þátttöku sinni. Önnur fékk aðstoð náms- og starfsráðgjafa við gerð ferilskrár og við að sækja

um önnur störf. Hin fékk aðstoð við að sækja um nám í framhaldsskóla sem hún hafði lengi velt fyrir sér. Hún hafði svo samband aftur um haustið til að fá aðstoð vegna námsins og mats inn í námið. Hún sagði þá að færnimappan hafi hjálpað mikið og orðið til þess að hún fékk meira metið en ella. Sagðist hún hafa skellt möppunni á borðið, full af sjálfstrausti og þá loksins var farið að hlusta á hana og fékk hún lífsleikni og fleira metið.

Á haustönn 2008 töluðu þátttakendur mikið um hvað þeir væru heppnir að vera í verkefninu á þessum tíma þegar miklar breytingar áttu sér stað í bönkunum. „Þetta væri spark til að fara aftur af stað.“ Einnig var þetta áberandi viðhorf í hópnum sem var vorið 2009, þar töluðu næstum allir þátttakendur um að fara í áframhaldandi nám.

Þó svo ekki hafi farið fram formleg könnun á því hvernig þátttakendur hafa nýtt sér raunfærnimatið þá má segja að markmiðum verkefnisins hafi verið náð. Einstaklingar taka saman þekkingu sína og færni og gera hana sýnilega. Þátttaka í ferlinu verður mörgum hvatning til dáða og opnar nýjar dyr til náms- og starfsþróunar.

UM HÖFUNDINN:

Arnheiður Gígja Guðmundsdóttir hefur starfað sem náms- og starfsráðgjafi hjá Mími-símenntun frá hausti 2007. Hún tekur þátt í verkefninu náms- og starfsráðgjöf á vinnustað og hefur verið verkefnastjóri í verkefnum um raunfærnimat bankamanna. Gígja er með MA-próf frá Háskóla Íslands í náms- og starfsráðgjöf og diplóma nám í sama fagi frá Háskólanum í Þrándheimi í Noregi. Hún er með BA-próf í uppeldis- og menntunarfræði frá H.Í. og kennsluréttindi frá sama skóla. Gígja starfaði áður sem náms- og starfsráðgjafi í grunn- og framhaldsskólum.